

BAC-2753

Seat No. _____

M. S. W. (Sem. IV) Examination

March / April - 2014

**M.S.W. - C - 403 : Urban & Rural
Community Development**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ બે પ્રશ્નોના ત્રણસો શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૨૮

(૧) ગ્રામીણ વિકાસનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેના અભિગમોની સાંપ્રત સમયના સંદર્ભમાં આલોચના કરો.

અથવા

(૧) આઝાદી પૂર્વેના ગ્રામીણ વિકાસના કાર્યક્રમોની ટૂંકમાં છણાવટ કરો.

(૨) પંચવર્ષીય યોજનાઓની ટૂંકમાં છણાવટ કરી પ્રત્યેક પંચવર્ષીય યોજનાનું ધ્યેય અને વિકાસની ટૂંકમાં છણાવટ કરો.

અથવા

(૨) સામુદાયિક સંગઠક તરીકે કોઈ એક ગામમાં વોટરશેડ કાર્યક્રમને ક્રમબદ્ધ કેવી રીતે લોકભાગીદારીથી અમલમાં લાવી શકાય વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

૨ કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે બસો શબ્દોમાં જવાબ આપો : ૨૦

(૧) શહેરી વિકાસમાં સામુદાયિક સંગઠકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

(૨) વર્તમાન સમયમાં શહેરી ગરીબી નાબૂદી માટેના કાર્યક્રમોની છણાવટ કરો.

(૩) શહેરીકરણનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી તેના કારણોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

(૪) પંચાયતીરાજના ઉદ્ભવ અને વિકાસની આલોચના કરો.

૩ કોઈપણ છના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૨

- (૧) વિશ્વબેંકે આપેલ ગ્રામવિકાસની વ્યાખ્યા જણાવો.
- (૨) TRYSEM અને I.R.D.P. ના પૂરા નામ જણાવો.
- (૩) ગુરુગાવિ યોજનાના કોઈપણ બે હેતુઓ જણાવો.
- (૪) શહેરીકરણનો અર્થ આપો.
- (૫) શહેરીસમુદાય વિકાસયોજનાના કોઈપણ બે હેતુઓ જણાવો.
- (૬) પાંચમી અને દસમી પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો દર્શાવો.
- (૭) શહેરી સમુદાય માટે વિકાસાત્મક કોઈપણ છ વર્તમાન યોજનાઓ જણાવો.
- (૮) વસ્તીના આધારે સમુદાયના પ્રકારો કેટલા કયા કયા જણાવો.

૪ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧૦

- (૧) I.R.D.P. યોજના ક્યારે શરૂ કરવામાં આવી.
 - (A) ૧૯૭૫
 - (B) ૧૯૭૬
 - (C) ૧૯૭૭
 - (D) ૧૯૭૮
- (૨) દેશમાં પંચાયતીરાજના શ્રીગણેશ કરવાનું બહુમાન કયા રાજ્યને જાય છે ?
 - (A) ગુજરાત
 - (B) રાજસ્થાન
 - (C) મહારાષ્ટ્ર
 - (D) મધ્યપ્રદેશ
- (૩) એકસ્તરીય પંચાયતી રાજ નીચેનામાંથી કયા રાજ્યને લાગુ પડે છે ?
 - (A) ગુજરાત
 - (B) કર્ણાટક
 - (C) કેરલા
 - (D) મહારાષ્ટ્ર
- (૪) ૭૩મો બંધારણીય સુધારો કયા બંધારણીય અધિનિયમ મુજબ અમલમાં આવ્યો.
 - (A) ૧૯૮૧
 - (B) ૧૯૮૨
 - (C) ૧૯૮૩
 - (D) ૧૯૮૪

- (૫) પંચાયતી રાજને મહાન ક્રાન્તીકારી પ્રયોગની ઓળખ કોણે આપી.
- (A) ગાંધીજી
 (B) જવાહરલાલ નહેરુ
 (C) સરદાર વલ્લભભાઈ
 (D) ઠક્કરબાપા
- (૬) ત્રાવણકોર જિલ્લો કઈ યોજના સાથે નિસ્ખત ધરાવે છે.
- (A) ઈટાવા અગ્રગામી (B) માર્તંડમ
 (C) ગુરગાંવ (D) સ્ત્રીનિકેતન
- (૭) ગુજરાતમાં ટેકનો સંચાલકીય અભિગમથી કઈ સંસ્થા કાર્યરત છે.
- (A) સેવા
 (B) સેવા રૂરલ
 (C) સદ્ગુરુ વોટર શેડ
 (D) જનપથ
- (૮) કેટલી જમીન ધરાવતા ખેડૂતને સિમાંત ખેડૂત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (A) ૨.૫ એકરથી ઓછી
 (B) ૫ એકરથી વધુ નહિ
 (C) ૭.૫ એકરથી ઓછી
 (D) એક પણ નહિ
- (૯) છેલ્લા તબક્કામાં ગુજરાતમાં કેટલા જિલ્લાની રચના કરવામાં આવી
- (A) પાંચ (B) છ
 (C) સાત (D) એક પણ નહિ
- (૧૦) I.A.D.P. (ઈન્ટેન્સિવ એગ્રીકલ્ચરલ ડ્રીસ્ટ્રીક્ટ પ્રોગ્રામ) યોજના સૌ પ્રથમ ક્યારે અમલમાં આવી.
- (A) ૧૯૫૦ (B) ૧૯૬૦
 (C) ૧૯૭૦ (D) ૧૯૭૨

ENGLISH VERSION

1 Any two questions to be answered in 300 words : 28

- (1) Clarify the meaning of rural development and criticize its approaches with reference to the present scenario.

OR

- (1) Criticize the rural development programmes of pre Independence period in short.
- (2) Describe the five years planning in short, describe each of them with its objectives and development.

OR

- (2) As a community associate. How will you execute the water shade programme of a village with community / People contribution discuss in detail.

2 Any two questions to be answered in 200 words : 20

- (1) Clarify the role of a community associate in the urban development.
- (2) Describe the programmes of eradicating urban poverty in present time.
- (3) Clarify the concept of urbanization and discuss its reason in detail.
- (4) Criticize the emergence of and development of Panchayati Raj.

3 Any six questions to be answered in short form : 12

- (1) Give the definition of rural development given by world bank.
- (2) Give the full form of TRYSEM and I.R.D.P.
- (3) State any two objectives of Gurgav Yojana (Scheme).
- (4) Give the meaning of urbanization.
- (5) State any two of the objectives of Urban Community Development Programme.
- (6) Mention the time period of fifth and tenth five year planning.
- (7) Write any six present development programmes for the urban community.
- (8) How many types of are their of the community on the bases of census and which are they ?

4 Write M.C.Q. : 10

- (1) When the I.R.D.P. scheme was started
(A) 1975 (B) 1976
(C) 1977 (D) 1978
- (2) Which state was the first in starting panchayati raj in India
(A) Gujarat (B) Rajasthan
(C) Maharashtra (D) Madhya Pradesh
- (3) Which of the following state has one stape Panchayati Raj.
(A) Gujarat (B) Karnataka
(C) Kerala (D) Maharastra

- (4) On the base of which constitutional act the 73rd constitutional correction was made
- (A) 1991 (B) 1992
(C) 1993 (D) 1994
- (5) Who gave panchayati raj the Fame as great revolutionary experiment
- (A) Gandhiji
(B) Javahar Nehru
(C) Sardar Vallabhbhai
(D) Thakkarbapa
- (6) Which of the following scheme is related to the Travankor district
- (A) Itava Agragami (B) Martakam
(C) Gurvav (D) Striniketan
- (7) Which institution is working on the base of techno management approach in Gujarat
- (A) Seva
(B) Seva Rural
(C) Sadguru Watershed
(D) Janpath
- (8) The farmer owning how many land will be recognized as middle farmer.
- (A) Less than 2.5 Acer
(B) Maximum five acer land
(C) Less than 7.5 acer land
(D) None of the above

- (9) In the last stage how many district are formulate in Gujarat.
- (A) 5
 - (B) 6
 - (C) 7
 - (D) None of the above
- (10) When the IRDP scheme was first started.
- (A) 1950
 - (B) 1960
 - (C) 1970
 - (D) 1972
-